

Sygn. akt VI Cz 515/16

POSTANOWIENIE

Dnia 05 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy w Częstochowie VI Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Henryka Szwyngel

Sędziowie: SSO Hanna Morejska – spr.

SSO Jolanta Janas

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 05 maja 2016 r.

przy udziale Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla miasta s. W. M. R.

sprawy z wniosku (...) Sp. z o.o. w W.

z udziałem dłużnika Wojewódzkiego Szpitala (...) im. (...) w C.

skarga dłużnika na czynność Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla miasta s. W. M. R. w sprawie Km (...)

na skutek zażalenia dłużnika i Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla miasta s. W. M. R.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 22 lutego 2016 r.

sygn. akt XV Co 51/16

postanawia:

1. odrzucić zażalenie komornika;
2. zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie 3 i zasądzić od wierzyciela (...) Sp. z o.o. w W. na rzecz dłużnika kwotę 260 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania za I i II instancję;
3. oddalić wniosek dłużnika o obciążenie komornika kosztami postępowania.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 22 lutego 2016 r. Sąd Rejonowy w Częstochowie postanowił uchylić czynność Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla miasta s. W. M. R. w sprawie Km (...) z dnia 15.12.2015 r., polegające na zawiadomieniu o wszczęciu egzekucji oraz zajęciu wierzytelności przysługującej dłużnikowi od Narodowego Funduszu Zdrowia w zakresie w jakim wyszczególniono w nich podatek VAT doliczony do wstępnie ustalonej opłaty egzekucyjnej. W pozostałej części skargę oddalono i w punkcie 3 odstąpiono od obciążania wierzyciela kosztami postępowania wywołanymi wniesieniem skargi.

Sąd Rejonowy ustalił i zważył, co następuje:

Komornik w dniu 15 grudnia 2015 r. dokonał czynności polegającej na zawiadomieniu o wszczęciu egzekucji oraz zajęciu wierzytelności przysługującej dłużnikowi od Narodowego Funduszu Zdrowia w ten sposób, że ustalił wstępnie koszty postępowania egzekucyjnego i do opłaty egzekucyjnej doliczył podatek VAT. Dłużnik wniósł skargę na postanowienie Komornika Sądowego Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym przy Sądzie Rejonowym w Ś. P.

M. w zakresie ustalenia kosztów postępowania egzekucyjnego w części dotyczącej kwoty 76,09 złotych, stanowiącej podatek VAT, naliczony w wysokości 23 % od opłaty egzekucyjnej w kwocie 330,83 zł.

Opłaty egzekucyjne zostały określone w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji. Ustawa ta reguluje w sposób precyzyjny zarówno maksymalną, jak i minimalną wysokość opłaty egzekucyjnej, jaką może pobrać komornik. W obowiązującym porządku prawnym nie istnieje żadna podstawa do tego, aby komornik był uprawniony doliczać podatek VAT do opłat egzekucyjnych. Należy zwrócić uwagę, że w sytuacji, kiedy ustawodawca chce, aby do opłaty należnej podatnikowi podatku od towarów i usług (VAT) doliczany był ten podatek, to wskazuje to w sposób wyraźny (zob. m.in. § 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu), art. 89 ust 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych). Aktualne brzmienie art. 49 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji takich regulacji jednak nie zawiera. Do czasu więc ewentualnej nowelizacji w/w ustawy w tym zakresie, należy przyjąć, iż kwota otrzymanego przez komornika wynagrodzenia za świadczone usługi zawiera już podatek VAT. Zgodzić się należy ze skarżącym, iż odmienna interpretacja, w szczególności zezwalająca na obciążenie stron postępowania egzekucyjnego dodatkowo koniecznym do zapłaty przez komornika podatkiem VAT, zwiększałaby wysokość opłat egzekucyjnych, co naruszałoby przepisy regulujące wysokość i zasady pobierania opłat egzekucyjnych, które stanowią materię ustawową. Stąd doliczenie przez Komornika podatku VAT do opłaty egzekucyjnej podlegało uchyleniu przez Sąd rozpoznający skargę na tę czynność.

Zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego złożył dłużnik w części dotyczącej punktu 3 i wniósł o jego zmianę i zasądzenie od wierzyciela na rzecz dłużnika kwoty 260 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania za I instancję oraz kosztów postępowania zażaleniowego ewentualnie uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Zdaniem skarżącego Sąd I instancji nie wskazał, jakie okoliczności w tej konkretniej sprawie zdecydowały o zastosowaniu przepisu art. 102 k.p.c. i tym samym trudno jest ocenić, czy takie postępowanie było prawidłowe.

Powyższe orzeczenie zaskarżył również komornik wnosząc o jego uchylenie. W ocenie organu egzekucyjnego brak jest podstaw, aby przyjąć, że podatek VAT mieścił się w pobieranej opłacie egzekucyjnej. Podatek VAT jest podatkiem obciążającym konsumenta, a więc powinien go ponosić konsument świadczonej przez komornika usługi, czyli dłużnik lub wierzyciel. Ponadto zdaniem skarżącego z ustawy o komornikach sądowych i egzekucji nie wynika, aby kwota podatku VAT miała już być zawarta w kwocie opłat egzekucyjnych, które stanowią dochód komornika.

W odpowiedzi na zażalenie dłużnik wniósł o oddalenie zażalenia komornika, a także zasądzenie od komornika kosztów niniejszego postępowania w tym kosztów zastępstwa według norm przepisanych.

W odpowiedzi wierzyciela na zażalenie dłużnika wniesiono natomiast o oddalenie zażalenia dłużnika i nie obciążanie wierzyciela kosztami postępowania zażaleniowego.

Sąd Okręgowy stwierdza, że zażalenie komornika jest niedopuszczalne z przyczyn następujących.

W przepisach prawa brak jest wyraźnego uregulowania czynności komornika, zmierzających do ustalenia wysokości kosztów przy dokonywaniu zajęcia, tj. z chwilą wszczęcia egzekucji. W orzecznictwie sądów powszechnych, np. w orzeczeniu Sądu Okręgowego w Gdańsku w sprawie III Ca (...) zwrócono uwagę że, zdaniem niektórych komentatorów, aby precyzyjnie określić zakres zajęcia, komornik powinien ustalić wysokość kosztów jeszcze przed dokonaniem pierwszej czynności egzekucyjnej skoro koszty egzekucyjne korzystają z pierwszeństwa zaspokojenia z mocy art. 1025 § 1 pkt 1. Świadczą o tym nie tylko względy logiki, ale również treść przepisów normujących niektóre sposoby egzekucji świadczeń pieniężnych (np. art. 889 stanowi wprost, że zajęcie obejmuje również koszty egzekucyjne). Jednocześnie jednak trzeba mieć na względzie, że potrzeba dokonywania dalszych czynności egzekucyjnych po zajęciu może prowadzić do generowania wyższych kosztów niż te, które znane były w chwili zajęcia. Ostateczna zatem wysokość kosztów znana będzie dopiero po zakończeniu egzekucji. Obowiązek rozstrzygnięcia o kosztach egzekucyjnych

w postanowieniu kończącym postępowanie wywodzi się z odpowiednio stosowanych przepisów o procesie (zob. art. 108).

W związku z powyższym, praktyka od dawna boryka się z problemem dotyczącym zaskarżania czynności komornika dotyczących ustalania kosztów egzekucji. Zwrotu kosztów egzekucyjnych (podobnie jak zwrotu kosztów postępowania rozpoznawczego) nie można dochodzić w odrębnym postępowaniu, a zatem, w celu umożliwienia stronom realnej kontroli nad sposobem ustalania kosztów postępowania, przepis nakazuje, aby komornik ustalił koszty w postanowieniu, które powinno być uzasadnione i doręczone stronom (art. 354-362) i na które służy skarga na zasadach ogólnych (por. art. 767). Pierwszy problem wyłania się, gdy zada się pytanie, czy już wstępne ustalenie przez komornika kosztów postępowania, dokonywane na etapie zajęcia, powinno mieć postać postanowienia. Choć w praktyce bywa różnie (większość komorników nie wydaje postanowienia o ustaleniu kosztów dokonywanym na etapie zajęcia), to jednak osoba zainteresowana może zawsze skorzystać ze skargi na czynności komornika, która przecież przysługuje nie tylko na postanowienia, ale na wszelkie czynności komornika, w tym również czynności faktyczne. Dużo bardziej problematyczną kwestią jest dopuszczalność dalszego zaskarżenia zażaleniem postanowienia sądu rozstrzygającego skargę na czynności komornika dotyczącą kosztów egzekucyjnych. Artykuł 767 (4) k.p.c. stanowi, że zażalenie na postanowienie sądu przysługuje w wypadkach wskazanych w ustawie, co oznacza, że zaskarżenie zażaleniem postanowienia sądu rozstrzygającego skargę na czynności komornika jest możliwe, gdy wyraźnie tak stanowi przepis szczególny. Zgodnie zaś z art. 770 koszt egzekucji ustala postanowieniem komornik (jeżeli przeprowadzenie egzekucji należy do niego), a na postanowienie sądu przysługuje zażalenie stronom oraz komornikowi. Z brzmienia tego przepisu należy zdaniem komentatora wywieść wnioski, że niezależnie od tego, na jakim etapie postępowania egzekucyjnego komornik ustala koszty, każda czynność komornika polegająca na ustaleniu kosztów egzekucji powinna mieć postać postanowienia podlegającego zaskarżeniu skargą na czynności komornika oraz, że na każde postanowienie sądu rozstrzygające skargę na czynności komornika dotyczącą ustalenia kosztów egzekucji służy zażalenie (tak: B. J., D. T., J. A., M. O., T. P., W. M. P. w komentarzu do kodeksu postępowania cywilnego, LEX/el.2011). Natomiast E. W. w komentarzu do części II i III k.p.c., postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne (wydanie IV, Warszawa 2009) wskazał, iż komornik winien wydać postanowienie w związku z ostatnią czynnością egzekucyjną (np. w przypadku podziału - przy czynności poprzedzającej ten podział, w egzekucji z ruchomości - przy zakończeniu licytacji). W przedmiotowej sprawie nie jest istotne, który z zaprezentowanych i cytowanych także w powołanym orzeczeniu Sądu Okręgowego w Gdańsku poglądów jest słuszny. Istotne jest natomiast to, że w postępowaniu egzekucyjnym zażalenie jest środkiem odwoławczym od postanowień sądu pierwszej instancji w wypadkach wskazanych w ustawie (art. 767 (4) § 1 k.p.c.). W świetle wykładni dokonanej w tym zakresie przez Sąd Najwyższy w sprawie III CZP 19/13 w postępowaniu egzekucyjnym zażalenie jest dopuszczalne także w wypadkach wskazanych w art. 394 § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c., tj. na postanowienia kończące postępowanie egzekucyjne, a ponadto na postanowienia opisane w pkt 1-12 wymienionego przepisu, jeżeli mogą być wydane w tym postępowaniu. W judykaturze Sądu Najwyższego utrwaliło się zapatrywanie, iż o kwalifikacji postanowienia wydanego w postępowaniu egzekucyjnym jako kończącego postępowanie w sprawie decyduje to, czy kończy ono postępowanie w sprawie egzekucyjnej (tak w sprawie IV CNP 25/06).

Zatem w przedmiotowej sprawie z mocy art. 770 k.p.c. zażalenie przysługuje komornikowi tylko w sytuacji, gdyby ustalił sporne koszty w tym doliczył podatek VAT wydając stosowne postanowienie i to postanowienie było przedmiotem zaskarżenia do Sądu Rejonowego.

Skoro przedmiotem zaskarżenia była czynność komornika - zajęcie wierzytelności do określonej kwoty, zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego w świetle art. 770 k.p.c. komornikowi nie przysługuje i z mocy art. 370 k.p.c. podlega odrzuceniu jako niedopuszczalne.

Odnosząc się zaś do wniosku dłużnika o zasądzenie od wierzyciela kosztów postępowania za I instancję oraz kosztów postępowania zażaleniowego, należało go uwzględnić. Z mocy art. 13 par. 2 k.p.c. do postępowania egzekucyjnego stosuje się przepisy dotyczące postępowania procesowego, zatem także art. 98 k.p.c. Komornik nie jest stroną postępowania egzekucyjnego, zatem stroną przegrywającą sprawę jest wierzyciel. Brak podstaw do zastosowania art.

102 k.p.c., gdyż nie wynika aby sytuacja majątkowa wierzyciela pozwalała na odstąpienie od obciążania go kosztami postępowania.